

Szerkesztőség:

Arad-osznádi egyesült vasutak palotájában. Bérmentesen leveleket csak ismert kérésforgalomban.

Kiadóhivatal:

Arad-osznádi egyesült vasutak palotájában van, hova a hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmentesen küldendők.

ARADI KOZLONY

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelenés ideje és napja: Kétfeliratos: Helyben: 14 kr. 1 évre: 12.- fr. 1/2 évre: 6.- fr. 1 hónapra: 1.- fr. Hirdetések: Hasábos politika: 6 kr. minden kötetesnél 4 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyitlár sora 15 krajczár.

Kisdednevelési tárlat.

Budapest, aug. 7.

A ki innen a Kárpátoktól az Adriáig a paloták s kunyhókban lakók érzelmeit, az a nemzet jólét és nagyság felé lassu haladás okát kétségkívül abban látja, hogy hazánkban a lakosság számához arányitva nem a nagy buzakeresetek száma a kevés, hanem az a pró s i r k e r e s z t e k s z á m a n a g y. Megdöbbentve tapasztalhatja hazánkban mindenki, hogy a még legkisebb falvaink is minő terjedelmes temetővel bírnak, s hogy e temetők legnagyobb képét gyermeksirok népesítik be.

Ha a velők született gyogyithatatlant betegségek, elszigetelhetetlen járvány dúlásának tudhatjuk is be az évenként százezrekre menő lény veszteségének egy tizedét, fellázad lelünk azon elvitathatatlanul megállapított tény hallatára, mely kiméletlenül mutatja, hogy a kisdedek halálzásának föltűnő nagyságát az okozza, hogy úgy az anyák, mint a kisdedek a nélkülözhetetlen ápolás hiányán vannak. Ez fájdalom sok helyütt, még a gondatlanság s a nevelés ismeretlen volta csak fokozza az elszomorító következmények súlyát.

Mindazok, a kik a kisdednevelés fontosságát szívükön hordják, belátták, hogy a közönnyel fogadott eszme népszerűsítését nem szabad többé egyesek szorgalmára bízni, hanem azt oly intézmény védőköszegé alá kell helyezni, mely nem pusztán rokonszereben mozog, de elég erkölcsi tekintéllyel is bír, hogy a kisdednevelés ügyét minél nép szerűbbé tegye.

A Mária-Dorottya főhercegnasszony védőköségével dicsekedő egyenlet vállalkozott az údvös munkára, s ebben a magyar nép eszteleni faktoriá bizonyára töltök telhetőség támaszt nyujtanduk. Emes egyesület át van havta atól, hogy tisztán irodalmi propaganda vajmi lassan érlelné az óhajtott gyümölcsöket; elhatározta, hogy a Kerepesi-úton a „Beleznay”-kert helyiségeiben kisdednevelési tárlatot rendez a végül, hogy ott a kisdedek összes s z á k s é g l e t e i r e k i t r j e d ő k ö z e r ű n e v e l é s i e s z k ö z ö k e t s m ó d o k a t a n a g y k ö z ö n s é g n e k a k ű l ö n ö s e n a c s a -

ládányáknak bemutassa, s aztán a szerzett tapasztalatok szakértői előadás nyomán könyvbé gyűjtve minél szélesebb körökben terjessze.

A mai napság nálunk divatban volt közhasznu tárlatok között, a kisdednevelés első ízben fordult elő, s bárha az eszme új, már is mindenütt meleg pártolásban részesül, s e pártolás annál örvedetesebb, mert hisz oly müről van szó, mely a társadalmat a legközelebből érinti.

Százhat kiállított tizezer tárgyat hozsátott a tárlat rendelkezésére, s a látogató közönség bizonyára sietni fog a szaktekintélyek lelkes fáradozásait méltányolni, ha a kiállítás dusan fölszerelt csarnokait végig szemléli. Megtalálja itt mindazt, a mi a kisdednevelésre údvös s hasznos; megismerheti, sőt meg is szeresheti minden szűlő, azon eszközöket, melyek a sikeres erkölcsi és testi neveléshez megkivántatnak.

A nagy szorgalommal szerkesztett katalogus biztos és nélkülözhetetlen utmutató minden látogatónak. A katalogusnak czimatlábjára kedves apró alakjaival szinte vonz a mielőbbi belépésre. E katalogus öt főcsoportba osztja a kiállítást: I. Az egészséges kisded ápolása. II. Az egészséges kisded értelmi nevelése. III. A gyermek betegségei. IV. A társadalom működése a kisdedekért. V. A kisded nevelés nálunk és a külföldön.

Az oktatásügyi csoportban 23 kiállított vesz részt. Ezek közt találjuk az országos kisdedóvó-egyesület, a Fröbel-egylet, a jóteköny nögyelet, a Fröbel-gyermekkert, a közművelődési egylet, az óvóképző-intézet, a hűlyék intézete, a magán kiállítók, az elvei és polgári iskola, a magán óvoda, végül az állami és más nyilvános óvoda kiállításait.

A kiállítás érdekességét nagyban fogják emelni a híról-héire rendezendő foliovasások, melyeket szakírók fogják tartani a tárlat emeleti termében. A foliovasások tárgya csupán a kisdednevelési és ápolási ügyeit öleli fel. A foliovasások sorozata már meg is van állapítva; az első augusztus 11-én tartja Török Aurél dr. ugyan: francia nyelven a vendégeket érkező anthropologusok kedvéért, de elő fogja adni ma-

gyar nyelven is. P. Szathmáry Károly a kisdednevelési tárlatról tart értékesít-később György Aladár is ismertetait fogja a tárlatot. Koronáját a foliovasók-nak a Jókai Mór fogja képezni.

A kiállítás rendezése körül buzgókodók m é l t á n i g é n y t t a r t h a t n a k a m a g y a r a n y á k o l i s m e r é s é r e. Ez údvös mozgalomnak első eredménye a gyermekhalandóság csökkenése, aztán a viruló egészséges gyermekek számának örvedetes örögbitése!

De a siker csak akkor lesz arányban a kezdeményező törekvéseivel, ha a nagy közönség is magáévá teszi az ügyet, melynek zászlajára ártatlan földi angyalok élelőnek megmentése van fölírva jelszó gyanánt.

Van-e tehát melegen érző szív, de lehet-e igazán szerető szűlő, a ki távol maradhatna a legnemesebb czélú mozgalomtól, hová minden ügybarát a legjobb tapasztalatait rakta a nyilvánosság oktatására, hogy közvagyonná legyen mindas, mit tapasztalat és tudomány mai napig kivívott szerettét kicsinyeink felnevelésére és ha vesélyben forognának, megmentésére!

Szaák Lujza.

Közegészségügyi kőrrendelet. T o l e k i Géza gróf bolgyminiszter újlag becsátott ki az ország összes törvényhatóságaihoz egy kőrrendeletet, mely-en felhívja a törvényhatóságok figyelmét, hogy a közfogyasztásra szánt húsok és a melegebb évszokban könnyen romlisan indult egyéb táp- és élelmiszereknek biztosabb eltarthatása, továbbá a betegek és sérülteknek való alkalmazhatas ocsájából gondoskodjanak arról, hogy minden köz-eben elég mennyiségű jég legyen.

A házalási törvény A „Pol. Corr.” budapesti levele szerint az osztrák kormány által kidolgozott házalási törvény azért nem nyerte meg az illető magyar török helyeslést, mert a javaslat nem annyira a házalás, mint az ugynevezett vándoripar szabályozásával foglalkozik, már pedig ez a váms- és kereskedelmi szerződés szerint, nem szabályozandó közös megegyezéssel, hanem mindkét állam önál ólóg. Azt kívánják és remélik tehát, hogy a magyar kormány a házalás szabályozásánál egyedül erre szoritkosszék, a vándoripart illetőleg pedig továbbra is érvényben hagyja a magyar ipartörvény rendelkezéseit. Azt hiszik,

hogy a magyar kereskedelmi miniszterium már a magyar érdeklött körök és óhajának megfelelőleg határozott ezen ügyben.

VIDÉK.

Még néhány szó a csanádmegeyi történelmi és régészeti tárlat megalakításához. — Makó, aug. 7.

Az alakuló közgyűlés folyó augusztus 12-ére délután 3 órra van kitűzve; felhívjuk figyelmüket és kérjük a tagokat s a közművelődés összes barátait, hogy az alakuló közgyűlésben részt venni sziveskedjenek.

A közművelődés barátait s hazafias közönségünket kérjük arra is, hogy a meny nyiban még nem tették, írják be magukat tagokul, így azonnal az alakulásnál is érvényesülniük befolyásukat. Új aláírási levek minden községg előjáróságához s a battonyvi, nagylyki és kovacsaházi főszolgabírákhoz küldettek a ezenkívül Makón gyűjtőleveket kaptak: Báthy Imre Boros Sámuel, Csukás Mór, Draskóczy Ede, Fleischer Gusztáv, Kemény Zoltán dr., Kristóffy József, Réthy Károly, Szentcs. Viuor, Török Imr.; de Vendel Janos dr. urak. Lehet ezen kívül aláírni a megy házában, a tanfelügyelőnél, hol kívánatra külön gyűjtőív is szolgáltra áll.

Az alakuló egylet biztos sikerrel csak úgy működhetik, ha megégnék össze: értelemisére s a kö séget és mas erkölcsi testületek, sőt hazafiac, mivel hűgyeink is válllvetve támogatják.

A tagsági díj, ugyint alapító tíre egyszeremindenkorra 40 frt, vagy évi 2 frt befizetés, oly mértékű, hogy ama.t a jobb módú k és erkölcsi testületek ezt a legserényebb anyagi viszonybeliek is megyei közművelődésüknek adozatul hozhadják.

Különösen kérjük községeink ügybuzgó, hazafias előjáróságát s a tisztelt jegyzői kart, hassanak oda, hogy a legserényebb községek is az egyletnek legalább egyez-rl alapító tagja legyen, s gyonosabb községeknek és városoknak pedig 2, 3, 4, ötszörös alapítóösszeget írjanak alá.

Tudjuk, érezzük, hogy különösen a középösztály, az értelmiség és tisztviselőség vétetik szaz és azéss oldalról aránytalanul igénybe anyagi adozatokra és mégis az ügy elől elzárkóznia épen ezen osztálynak nem szabad. De nem szabad elzárkóznia s példadónak kell lennie a vagyonosabb birókok osztálynak, melynek ma is tulajdona amas aranykálást ringató csanádmegeyi földnek egy tekintélyes része, mely gy évezred előtt is már a független megeyi államnak alkotó, küzdő része, Csanádmegeje földje volt.

Ezen szerettét Csanádmegeyünk: a ked-

ves szűkebb hazánk, dajkálók anyánk ezred-éves történelmét less hivatra az alakuló egylet a lezajlott idők tengeréről kibúváróit, s nemes munkára nyujtsuk anyagi és szemlémi erőnket, nyujtsuk hazafias jobbjainkat. Úgy az alakuló közgyűlésen való találkozására!

K. M.

KÜLFÖLD.

Bou langer legújabb proklamációjából.

Mint távirataink már jelentették, Bou langer ur jónak látja angol földön bevárni az állami itélőszék határozatát s mindössze böbeszedő proklamációt, vagyis inkább v á d í r a t o t tesz közzé, melyben a f r a n c z i a n e p m i n t e g y e d ű l i b í r á j a e l é v i z i v e s z t e t n e k l á t á z ó ü g y e t s i g y p r ó b á l j a t i s z t á r a m o s n i m a g a t a z e l l e n e e m e l t s u l y o s v á d a k t ó l, A v á d í r a t l é n y e g s t a r t a l m á t a k ö v e t k e z ő k b e n i s m e r t e j t ű k:

Az irat pontról-pontra tárgyalja De Beaupaire főügyész vádját s helylycl közel felettébb heves hangon van tartva. Különösen a főügyész személye ellen fakad ki a leghevesebben s azt ismételt en „hazug-nak, örgalmazó-nak, ügyetlen-nak, kormány inasá-nak, majd stehet-ségtelen regényíró-nak” míg magát a vádiratot is „rossz regény-nak” nevezi. A bevezetésben azt jegyzi meg Boulanger, hogy egy szerencsés véletlen által a tanu-vallomások jegyzőkönyvének bitokkába jutott, mi által abban a helyzetben van, hogy a vádirattal szembe szállhat és azt megcsammissitheti.

Bou langer mindenkéltől tagadja, min ha ő Tuniszban egy ügynököt, vagy egy ügynököt használt volna. Nem tudom — így jegyzi meg — vajjon egy női személy, ifju vagy vén, meglátogatott volna Tuniszban. Annyi bizonyos, hogy asszony nekem ügynökül nem szögait. Ep ugy tagadja, hogy Párisban a háromszor elítölt Buret hírlapíró mint ügynöké munkádoott. Buret mindenesetre vaiaiknek ügynöke volt de nem az én, hanem Constans ur ügynöke. Vagy nem emlékezne Constans arra hogy midőn őt a kabinet akiktásá-vál bírták meg — a mi kö önben nem sikerült — nekem távirati uton által ajánlotta fel a hadügyi tárczát?

Majd azt bizonyítja Boulanger, hogy Buret a kormány által megvásárolt hamis tanu, a ki Constans miniszterölt hétézer frankot képtt s a ki gyöt öleltök és bosszúból elene vallomásokot tesz.

A vádirat-ügy, Boulanger szerint, is-változott, mint az Dupuy gyáros vallomása ból kitünik. De a főügyésznek érdeke van Buret vallomásának előnyt adni.

Enkeltem a milánói Scáában! Es visszahangzott a pizai tenyerek tapca-

A harmadik ssnhasat Turinban lát-tam. Itt azután már egy bécsi operette olasz előadását is élveztem. — A „Theatro Faliéri”-ben a Cibulka: „Punkös Flo-renczenb” czimú operettjét adták harmadzor. A Theatro Fali-ri állandó nyári színház, jó szellőztető készülékkel, gy, hogy bármennyire tele van is, nincs benne nagyon meleg. Különben a nézőtér azt a benyomást teszi az emberre, hogy nyári színházban van. Kiszert az egész, egy sor pályolyal, sok kátszékével, állóhelyeivel inkább a köz-népre számít. Epp ugy, mint a mi nyári színházaink.

A nézőtér egészen megtelt. Sokan voltunk jelen magyarok is. Amint a támlás-zék (persze támlány nélkül) első sorában letlők, magunközéssel szembe észre, hogy egytűv kirittem a zenekari személyzetet. Egy percre azt hittem, hogy el-tévesztettem a helyemet, s forgolódtam jobbra-balra, hogy tájékozom magamat, pedig csak egy furaság hozott szarabát. A zenekarnak nem volt elrekesztett és mélyített helye. A szin pad előtt ültek a zenekari tagok egy-sordan s korlát nélkül a közönséggel.

Az operette senjeje eleven, libemésző s kétségtelenlő olyan hatása less nálunk is, mint annak a „Koldusdiáknak” vagy Boccacconak volt. A darabot ez alkalommal harmadszor adták elő Turin-ban, a de kétségtelen hogy — a táru-lat vándor társulat lévén, mint csaknem minden olasz színtársaság — már sokszor előjátszotta azt más városokban; mert olyan öszjátékok, mint a nyilast csek az olasz művészek produkáltak, én még sohasem lát-tam. Mindenkéltől sugának híre hama sem volt, még a sugó helyét sem láthatam! De a mi még jobban meglepet, az, hogy a karmester könyv nélkül dirigált. A szereplők mint, egytől egyik jövelek: játszóttak, mint a karikacsapás, pergett a nyelvtűn s sz s a tiz, szavelsőly majl jő v a t t e k e z t. H-

Az „ARADI KOZLONY” tárczája.

(Augusztus 9.)

Külföldi levelek.

IV.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája — Páris, aug. 6.

A svájci utat befejeztem. Közel egy hónapot töltöttem a Svájcban, megfordulva majd minden kantonjában, s így volt alkalom egy kissé a politikai és közigazdasági állapotokat is megfigyelni. Így jutottam arra a tapasztalásra, hogy itt sem minden arany, a mi fénylik. A pártviszonyok ziláltak, s így például Tessin-kantonban a bellinzonai eset utóhatása most sem mult el, sőt az ingerültség fokozódik a szövetségi kormány ellen, melyet a helyi sajtó jóval erősebb kifejezésekkel illet, mint a milyenekhez mi otthon szokva vagyunk a szélbéli sajtótól a Tisza kormányt illetőleg. Ezzel azt hiszem elég van mondva. Érdekes, hogy a kis 10,000 lakossal bíró Bellinzonában négy politikai napilap jelenik meg, tehát éppen annyit, mint Aradon, az ellenzéki lapoknak a szövetségi tanács ellen használt hangja föltűnő minden fogalmat.

A mi a közigazdasági állapotot illeti, Svájc sulyos viszonyok alatt nyugt. Egyes vidékeken valóságos nyomor uralkodik. A Svájc természeti szépségeinek felhasználásával nagy sulyt fektet az ugynevezett Fremden-industrie-ra, s a lakosság eddig fejlődelmét a turisták tömegétől nyerte. Az idők folyamán azonban először is túltermelés állott be a hotelekben. A hol egy szép pont kint állt, azt nagy tökébe fektették a körülfélték hotelekkel még pedig nem egy párral, hanem tízzel, húszszal, meg többel is. Az idegenek forgalma azonban az utóbbi évek alatt nem növekedett, sőt talán fogyott, s különösen az idén káros hatással volt a párisi kiállítás is. De meg a turisták most már kevesebb időt is töltöttek a Svájcban, s folyton fejlődő és

olcsóbbodó világforgalmi viszonyoknál fogva Sürin mennek kelet felé, a hol szintén érdekes dolgokat találunk.

Ennek a következése, hogy a svájci hotelek nagy része most már üresen áll, s az idegeneket valószággal fogják a vasuti állomásoknál. De azért a túltermelésnek és versenynak még nincs vége. Csak egy új példát hozok fel. Eddig meg volt a Rixi-vasut. Most építettek egy még merészebb fogaskerekűt fel a Pilátusra, s az idén a Rigi már el van hanyagolva. Ezenfelül a nagyobb városok közt is bizonyos versenység fejlődött: ki Zürich szeretne főváros lenni, a mit különben meg is érdemelne, s ezért kéri a szövetségi-tanáctól, hogy a körülötte fekvő kölközöskéket becsatlólassa. Így elérné a 100,000 lakost s ezzel dominálna. De Bern el s gyanuperral, s erős agitáció indult meg, hogy a zürichiek kérelmét a tanács tagadja meg. Nem is valószin, hogy Zürich óhaját csak egyhamar teljesítsék, mert nem számítáhat a szintén féltékeny Genf és Bazel támogatására sem. Ugyelre Zürich kérelmét a bizottsághoz utasították, s az csak az ősszel tartozik jelentést tenni.

Mindeseknek koronája az, hogy a szövetségi tanács csak az imént volt kénytelen 25 millió frank kölcsönt fölvenni a mi a nép körében már nyulatlanoságot keltett. Nem kevés aggodalmat okoz az is, hogy az európai magyartalmak általában véve kevéssé barátságos állást foglalnak el Svájc-ozal szemben. A svájciak komolyan veszik a német fenyegetéseket, s lapjaikban folyton foglalkoznak velük.

Az általánosságokból azonban már tán elég is lesz. Érdekes utam leírását less alkalommal még otthon részletezni, de nagyjából vázalom most is, folytatva ott, a hol elhagytam. Az olasz Chiuvonnából postakocsin mentünk fel az újabban hirre vergődöt St-Móritz felé, de alig hogy vergődött, már is vesély fenyegetti. A magasan fekvő Siles-tó el St-Móritzozal szemben b lga részvénytelenség négy millió franknyi költ-

séggel felépítette a Maloja-hotelt. Hatalmas épület, minden képzelhető kényelemmel berendezve Drága, de azért az angolok most ide tudóznak. St-Móritzot majdnem töresen találtuk. Próbáltak nagy sétányt tiltetni, melynek azonban a talaj nem kedvez. Csak fenyő való ide a magasba. A fűrdőhely mellett van maga St-Móritz falu, illetve ismét csak hotelek tömge, sok bazárral és bolttal, melyekbe azonban nem igen jut vésárlás. A tó körül állandóan hűvös a levegő, mert a havaok belenyulnak a tóba, s az idei nagy meleg dacára még most is sok havat találtak.

St-Móritzról ismét postakocsin a Julia-szoroson át tért k Churba. Szép, nagy-szerű tájképeket mutató ut ez is. Így hogy csak egyet említek, s a ugynevezett Lenzhaide mellett a tenger szine felett 2280 méter magasságban tengerszem van, s rajta kis szigetén egy csinos hotel. Másnap már vasuton mentünk Churból Sarganson át egy gyönyörű völgyben a Wallensee mellett a nagy kiterjedésű zürichi tóhoz. Először is Rappeswyl öltöt szemünkbe, melyet szép fekvésén kívül Piater gróf tett nevezetessé s lenyűgöző múzeum megalapításával. Itt a zürichi tó környékén találtak meg a valódi Svájcot, a milyennek azt képzeltük. A kőr-tészeti és gazdasági kultura magas fokáról tanusodik itt minden.

Maga Zürich városa rendkívül meglepett tártaságával és rendezett voltával. Azt a folytonos utazáséprést, a mi itt végbe-megy, nem láttuk máshol, s azért per se hol sines. Azt, hogy Grossmünsteren egyser-ségével imponál, s hogy a Wasserkirchében 120,000 kötetes könyvtára és nagy érdeklő régi-egygyűjteménye van, most csak röviden említem. A Wasserkirchében leginkább érdekeltek Séllyei István és Harsányi István magyar protestans lelkészek orozképel. Azok körül találó voltak, a kiket az osztrák földözés napolyi gályarabságra küldött. Külön feljás emlékezik a többi protestans magyar vértanukról is. Megnéztük a múzegetemet is, a hol anyai magyar ifju

nyert már kiképeztetést. A városban épp torna-ünnepély folyt le, s így rendkívül élénkleg uralkodott.

Még másnap is elég érdekes nézni valónk akadt Zürichben: az aquarium, az állattani muzeum stb. Déltun vasuton mentünk fel az Ueli-bergre, másépp Ut-kulmra, bonnet-azonban a kilátást korlátozta a köd, de a város pompás fekvésében eleget gyönyörködhetünk. A napot ósónakizással fejeztük be a tavon, mely mindig érdekes képet nyujt a sürin közlekedő gőzhajókkal és vitorlós hajókkal.

Legközelebb a Rig-ről és a Pilátusról, s aztán — Párisról.

Olasz színházak.

Először Velenozében láttam színházat, de csak — kívülről. Aztán Milánóban s híres Scala színházat láttam. Ezt belülről is ugyan, de csak a falait. Tehát arról sines mit írnom, nehogy beleessem bba a hibába, a mibe több vidéki társasíró kollegáim, a kik lapjaikban egész kivonatokat közölnek — a Bedeokerből.

De hát mégis mi van megcsodálni való abban a Scala színházban? Az, hogy a világ összes színházai között a legnagyobb nézőtérre és szinpadja van. Lehet négyz-rétször akkora, mint a debreczeni színház, s hat sor pályóva van. A szinpadján aligha föl nem állhatnánk a kis templomot látványosságának. Előér azon egyszerre talán ezer statisztá is. A zenekari helyiség megfelel az arányoknak, s képselhető, hogy minő tödöjének kell lenni annak a primadonnának, a ki abban a rengeteg úrban éneket. Könnyű volt Abranyinának meg Réthy Laurának. Az tres színházban kollosszálian csengett vissza az ő szép hangjuk! Ott sem énekeltek talán még jobbet magyarul népdalokat s ki tudja, ha fognak-e? A két művésznő gyermekes örömmel ugrándozott, táncolt s rengeteg szinpadon: „Enkeltem a milánói Scáában!

Boulanger átvéve a vádpontot, mely szerint 242,000 frankot szubvenzió gyanánt a lapok közt szétosztott, a következő megjegyzést teszi: „Ez új hazugság! Nem Beaupaire ur! mag hadügyminiszter voltam, egyetlenegy szubvenzió sem adtam, melynek politikai jellege volt, de szükségessé tartottam a kémkedési intézményt szervezni, s ha használatom nem volna ngyobb, mint önévédekezés érdeke, megmondhatnám, hogy ama személyek — gyakkor hírlapírók — kiknek neveit és kérdőbittőnek megadták, köztem s mily emberek közt játszottak közvetítői szerepet. Bnszkn beismerem hogy kötelességem t akkor egészen teljesítettem. Kérdeje ön csak meg az enquete-t, ha merészezi. Hozza csak elő a közvetítőket s beszéje el egész Európának, kik voltak ügyneiknek meg Berlinben és Rómában is. De ön ezt nem fogja mérészelni, tudva, hogy az ország önt, mint árulót büntetné meg.”

Boulanger erre ismét Beaupaire-hoz fordul: „Ön, főügyész nr, elfeledte, hogy sohasem állottunk közelebb a háborúhoz. Ön elfeledte a német hadsereg tartalékja egy részének behívását. Meg vagyok győződve hogy régi miniszter kollegám nem felejtették meg el akkori hazafias szorongásunkat. Ön azt mondja, hogy e tartalék alapok az első előre nem látott védekezési szükségletekre voltak szánva. No jó! Volt-e valaha óra, mely sürgősebben parancsolta, hogy az első védekezési szükségletekre gondoljunk. Hivatkozom az összes francziákra. Ha a tartalék alapot, mikor szükség van rá, az utolsó sóig nem költötte volna el, árulást követtem volna el a hazán. O n azt is állítja, hogy a kémszolgálat el volt hanyagolva. Hogy nyomozta ön ki ezt? Ön elfelejté tehát a német lapok cikkeit, melyek naponta írtak kémkedési rendszerünk fokozódó fejlődéséről. Ha csak személyes érdekem tartanám szem előtt, száz tényt beszélhetnék el önnek, mely önt teljesen megzavarná.”

Boulanger ezután egy tény elmondására szorítkozik: „Egy nagy hatalom katonai attaché-ja nagy ügyességgel oly kém rendszert organizált, mely ellen mi tehetetlenek voltunk. Ezer farság után meg tudtuk, hol rejti iratait s egy éjjel az iratokat meglelték embereink. Így, főügyész ur egy egész éjszakán át birtokában volt a kémek névsora, az attaché minden jelentésének másolata. Mindezt egy éj folyamán lemszoltuk s másnap reggel az attaché összes iratait a maguk helyén találta. Soha, még midőn máshova helyezték át, sem tudhatta meg mily módon jutottunk bizonyos leleplezések birtokába. Eh bien! Akármibe kerül ez, hol talál ön oly francziát, ki mondani merészelné, hogy drága volt? S mely helyesen gondolkodó ember nem látja be azt, hogy ily operáció mennyi pénzbe kerülnek? Ez ügy következtében szavazattam meg a kémkedésről szóló törvényt. Nem rajtam mulik, ha nem lett szigorunk alkalmazva, s esküszöm önnek, hogy szigorun alkalmazva lett volna, ha ön tovább vezettet volna az ügyeket. Ön, Beaupaire ur, meri állítani, hogy az én kémkedési rendszerem elhanyagolta lett volna! Kérdezze csak meg kulügyi kollegáimat, Freycinet és Flourens urakat s azok meg fogják önnek mondani, hányszor adtam nekik fontosításokat még az általuk vezetett ügyekre vonatkozólag is.”

Folytatólag kijelenti Boulanger, hogy 140 000 frankot a Cercle militaire alapítására kölcsönözött és nem ajándékozott. A „Cercle” nem az ő személyének lett volna hivatalos propagandát csinálni, hanem egy előnyös a tisztekre nézve; ezt a jelenlegi hadügyminiszternek is meg kell erősítenie.

Boulanger ezután védekezik a vád amaz állítása ellen, hogy közzétett hivatalból kilépése előtt még 30,900 frankot elküldött volna. Erre vonatkozólag egy 1887. május 31-dikéről keltezett nyugtát mutat fel, melyben egy bizonyos Mondion azt bizonyítja, hogy különböző németországi és belgiumi küldetésekért 32,000 frankot vett fel s Boulanger hozzáteszi, hogy ez a Mondion nagy szolgálatait fejében ez összeget megérdemelte. A vádnak a 30,000 frankra vonatkozó pontja tehát elcsúszik s csak az jegyzendő meg, hogy ő (Boulanger) 2000 frankot saját zsebéből fedezett. Ferron tábornok tehát rendben találta a kasszákat.

Boulanger ezután így folytatja: „Azt hiszem, főügyész ur hogy pontosan beszámoltam s csak azt kívánom az ön barátnak, Constans urnak, hogy az ő titkos alapjairól ép oly pontos könyveket vezethessen... Mi maradt tehát fenn az ön vádjából, főügyész ur? Annak a bizonyítéka, hogy ön engem rosszakaratulag és tudatosan rágalmozott.”

Erdekes az a felvilágosítás, melylyel Boulanger azt a vádat iparkodik megdönteni, mintha az „Avenir National” című lapot nyereségvágyból gazdagon szubvenzionálta volna. „Rendelkezni akartam — úgy mond — oly emberek felett, kik egy más ország szocialistáival összeköttetésben állnak, hogy szolgálataikat igénybe vegyem azon a napon, melyen a háború kitör, de csakis akkor.” Boulanger tagad minden nyereségvágyi szándékot s hangsúlyozza, hogy a szubvenziókat beszűntette, midőn a lap az ő céljainak meg nem felelt.

A vád egyéb pontjaira áttérve, Boulanger kijelenti, hogy 1887. július 14-én nem Párisban, hanem Clermont Ferrandban volt beteg, amit orvosi bizonyítványai is igazolhat. A lamózus „historiai éjszakáról” szóló mese ellenségeinek gyermekek tulsása. Est Lockroy határozottan kijelentette.

Arra a kérdésre, hogy a eemzeti párt honnan veszi a pénzt, a főügyész naiv módon maga megfelel, midőn konstataulta, hogy egy év alatt 1275 pénzeslevél érkezett.

Továbbá kijelenti Boulanger, hogy azt az állítást, mintha ő a katonaságot és rendőrséget fel skarta volna bujtogatni, mivel sem bizonyították s minthogy nem is bizonyíthatják; e tekintetben hivatkozik Saussier tábornok tanúságára. Haszonlat tagadja, hogy a mellette, különösen Clermont Ferrandba való utazásakor rendezett tüntetéseket maga inszenzáta volna. Ha azt czélozta volna, a mit a vád terhére ró, akkor a tömegből „fel hagyta volna magát kapni” s nem utazott volna el a gözsszel. Ennek fogva az állam biztonsaága ellen tervezett merénylőről szóló vádak „buta hazugságok”. Végül Boulanger kijelenti, hogy a nép igazságosságára és verdiktjére számít. — Természetesen csak úgy, ha — lehet... .

LEGUJABB POSTA.

— Vilmos császár utjának eredménye.

Londonból jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy Vilmos császár angliai látogatása, mely kezdetben csak magánlátogatásnak volt tervezve, különböző körülmények folytán, fontos politikai jellegűt nyert, mely jövőre még igen nagy jelentőségű lehet a politika helyzetére és eseményekre a kontinensen, még Európáélekeleti részén.

Lika énekel'e roppant hatalmas, a mult télen pedig Kopácsy Juliska adta elő meglepő graciaitással és nagy tetszés között. Jövőre Somlóné fogja énekeini az operetben eredeti helyén. (Eddig a „Kapitány kisasszony”-ban csak betét volt.) Mikor est a valoszt elénekelte az olasz művésznő, a ki, mellesleg megjegyezve, flurubájában deli alakjával, igen csinos, kedves jelenéség volt, — mi megyarok az olaszokhoz méltó tüzrel tapsoltuk s követeltük az ismétlést. „da capo!” Hogy volt! Sokszor a szememre szokták vetni, hogy hamar és kicsiny dolgokért is lelkesedem, különösen a színházban. No, hát ez igaz. Es ez a nap még Koszthnap is volt, szászorta nagyobb volt hát a lelkesedés is. „Da capo!” „Csak azért is, hogy volt!”

Egyszerre csak... Szent isten, mi ez? Botrány? Ilyet én még nem hallottam magyar színházban. Egy fűlsértő, éles fűty hangzik a karzatról, aztán egy másik meg egy harmadik! Mi lesz ebből? Kifűtyöltek az énekesnőt? Miért? Hiazen jól énekelte. Fordulok jobbra, mellettem tilt egy Andrá ur. Az meg se mozdul s nyugodtan hallgatja a botrányos jelenetet. Nézek a szegény énekesnőre; bámulom, hogy az mindig a színpadon van s mosolyogva, türelemmel várakozik. Ekkor jutott eszembe, hogy hiszen Olaszországban ez ugy szokás, hogy a kinek tetszik valami, az tapsol, a kinek nem tetszik, az fűtyöl. Bendes dolog, senki sem tűzök meg rajta, csak az a kérdés, ki bírja jobban. Mi győztünk s ekkor a művésznő megrepattálta a valoszt, s hálás mosolylyal, bókkal köszönt le hozzánk magyarokra, a kik ma neki kedves estét szerestünk.

Az olasz színházi előadások nevezetessége az is, hogy 9 óra tájban kezdődnek és éjjelleg tartanak.

Még valamit. Nem állhatom meg, hogy meg ne mondjam, hogy a hány színházban megfordultam, mindenütt villanyvilágítást láttam. Még a kis Falere színházban is.

Károczag Vilmos.

a. Jóllehet az angol parlamenti intézmények folytán formázott szövetség kötése a három szövetséges hatalommal ki van zárva, az Osborneban tartott hozzászólás és ismételt értékesítések során az angol politika irányát határozott összhangba hozták a szövetséges hatalmak élével, még pedig a kontinentális politika mesején előforduló minden eshetőségre kiterjedőleg, elosztották különböző személyes jellegű íreirésztéseket s a legilletékesebb helyen beismertik, hogy a oszszarral való személyes érintkezés folytán a korábbi viszony helyreállott s a két állam politikai és egyéb viszonyai a legszívélyesebb kökkel váltak. Továbbá kétségtelen, hogy — az udvartól és hivatalos köröktől eltekintve — a közvélemény és a néphangulat is teljes fordulatot vett a oszszár és a német hajóhad látogatása s az oszszes résztvevők szívélyes érzületnyilvánulásai folytán.

NAPTAR.

Augusztus 9. Péntek. Róm. 14th. napár. Rómán vt. Prot. napár: Rómán. Görögország napár: (július 23.) Nikáon. Napkól 4 óra 49 perczkor, nyugszik 7 óra 13 perczkor.

Augusztus 14. Arad város közigazgatási bizottságának közgyűlése délután 4 órakor.

A „Kölcsény Egyesület” könyvtára (Szabadasszár 1 sz.) a közönségek rendelkezésére áll kedden és csombaton d. n. 8-4 s pénteken 11-12 óra között.

Az

„ARADI KOZLÓNY”

(Megjelen mindennap.)

Előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt — kr
Fél évre	6 — —
Negyed évre	3 — —
Egy órára	1 — —

Vidékre szétküldve:

Egy évre	14 frt — —
Fél évre	7 — —
Negyed évre	3 — 50
Egy órára	1 — 20

Kérjük lapunk azon előfizetőit, kiknek előfizetése június végén lejárt, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

Arad, 1889. július 25.

Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala.

HIREK.

ARAD ÉS VIDÉKE.

A kolozsvári dalkör Aradon.

A kolozsvári dalkör, mely 1878-ban a szegedi orsz. dalártnepélyen az első díjat nyert, a József, az Enke főtábornok vezetésével az idei orsz. dalártnepélyre Aradon át megy Szegedre, hogy részt vegyen a nagy dalártnepélyben.

A bérces hazarész telkes derek dainokai ez alkalmat arra használták fel, hogy Aradon hangversenyt rendezzenek. Az e részben megkeresett aradi zenekedvelők egyesülete közreműködésével

széval tegnap alakította meg K r i s p i n József elnöklete alatt a Hangverseny rendező-bizottságát és állapította meg a koncert részleteit.

Addig is, míg a részletes programot közölhetünk, megemlíthetjük, hogy a hangverseny folyó hó 14-én szerdán este tartatik meg a városi teremben. Számozott széklet ára 1 frt, előhelyek ára 80 kr, állóhely ára 50 kr lesz. A hangverseny jóvédelme részben helyi jótékonyozókra fordítottatik.

A hangverseny programja nyolcz számból fog állani s ebből a kolozsvári dalkör négyet foglal el. Előadja a „Dalártnepély”-t Erkel Gyulától „Nem szokás én...”-t Mladal Hubay J. nőtől, „Népdalok”-at Simonffy Kaimántól s az „Ebrészó”-t Szabados Bélától. szonkivül dr. Vajda Emil kolozsvári tanár hegedű-szólót játszik, az aradi vonózenekar tagjai egy szerenádöt adnak elő, Kosztolányi Imréről, szél. Dratsy Aranka urnó énekel, Grulazweil Irma kisasszony pedig zongorázik.

Az igen érdekesen összeállított műor minden tekintetben alkalmas arra, hogy közönségünk melynek a nyári holt szezonban alig van valami szórakozása, tömegesen látogassa meg a hangversenyt. Annnyival is inkább, mert érdekes összehasonlítás lesz tettebő a debreczeni és kolozsvári dalkörök, az ország öme két legjobb dalárdája közt.

A rendező bizottság egy tervezi, hogy a hangversenyt táncz koressa. Hiszek, hogy kedélyes röglözött tánczviláalom fog kifejlődni különösen ha az idő kedvező lesz.

Közigazgatási bizottsági ülések. Arad megye és Aradváros közigazgatási bizottságai ma, pénteken tartják meg augusztus-havi rendes üléseiket. Mindkét helyen több érdekes ügy kinalkzik tárgyalásra, éppen azért felhívjuk a bizottságok tagjainak figyelmét, hogy az ülésekre minél nagyobb számban megjelenjenek. A megyénél reggel 9 óra, a városnál pedig délután 4 órakor veszi kezdetét a tárgyalás.

Női coellibat. V a r j a s y Arpád kir. tanfelügyelő ninos egy ézetben Aradváros iskolaszékével azon tárgyban, hogy az aradi közegei elemi iskolai tanítóknak nem szabad fűrbes menni s ha ezt megteszik, állásukról lemondottnak tekintetnek. Az ügyet beviszi a ma megtartandó városi közigazgatási bizottság elé, kérve azt, hogy az iskolaszék említtét határozatát semmisítse meg.

Novák Gusztáv magy. kir. államvaznati felügyelő, kit Aradról Budapestre helyezték át, már eltávozott végleg Aradról. Derék, szorgalmas tagja volt az aradi úttelvezetőség direktóriumának, athelyezéséopozintén sajnáljuk.

A zádorlakai gyesen a most Aradon összpontosított gyalogos és lovas katonaság, egy a tüzérség is, naponta nagy gyakorlatot tart C r o n e n b o l d Ferdinánd tábornok, aradi várparancsnok vezérlete alatt. A nagy harcszerű czéllovezés, melyen, mint jeleztük, éles történyekkel lőnek s agyuznak is, ma, pénteken reggel tartatik meg. Ez végig nézni sokan készülnék ki a városból. Az aradi rendőrség a katonai hatósággal együttesen minden óvintézkedést megtett, nehogy a főpályán szerencsétlenség történjék.

Farkas és aradi adomnyal. Mint már említettük, a tomosvári vizsgálati óság

átírta az Arad kir. törvényeszköz, kérve hogy azon adományokra, melyeket F a r k a s és Menyherdi, a végzetes ternoósnáló, Arad megye és város közönségének tett, végrehajtást eszközöljön, a mi meg is történt. Most R e i o h e r Károly városi tb. főügyész felelbevezést nyújtott be a város nevében a végrehajtást elrendelő végzés ellen. F a r k a s s tndvaleszték 1500 frt jótékony adományt tett le S a l a c s Gyula polgármesternök s ugyanily ozimen 600 frtot depontált O r m o s Péter alispánnal.

Az augusztusi közgyűlés. Folytatólagos sorozat Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága részéről 1889. évi augusztus hó 14-én délután 4 ór kor tartandó rendes havi közgyűlésen felveendő ügyek 16. A tisztii ügyesség jelentése Farkas Gyula s Jankovics Györggyel földhaszonbérlet. 17. U. a. J o k o v t s (Györggyel földhaszonbérlet — 18. U. a. S á g i Jánossal hazitalka elsdása. — 19. U. a. B i n g Edevel a Szent-Péter-téri iskola plinözéjének bérlete — 20. U. a. Szvgyz T r a y t l e r Antalnéval fenytőfőszállítás. 21. U. a. Szv. T r a y t l e r Antalnéval falerakbérlet bérlet. 22. U. a. magyar asphalt részvényárúatlást asphalt moadam létesítése. 23. U. a. S o h w a r s Simonnal lakásbérlet. 24. Ugyanaz H a l a s z Győr yvel földhaszonbérlet. 25. Ugyanaz S p i t z e r Ignáczal földhaszonbérlet. 26. U. a. D r u m m e r Ferenczel földhaszonbérlet. 27. U. a. magyar asphalt részvényárúatlást a magánhasználati jogok megrendelésére készített asphalt burkolatokra vonatkozó feltételek megállapítása iránt kötött szerződések jóváhagyása tárgyában. 28. A gazdasági szék jelentése, a nyomasköz-dűlöbői vá os föld bérbeadása iránt tartott árverés eredményéről. 29. A tanács jel utese K o h u Jakabbal a felel marsopartit, 12. száma falerak hely bérlete iránt kötendő szerződés tárgyában. 30. M i t t e l m a n n Mór és N o v o t n y Lajos kérvénye, az előbevezetést által kivettelt városi föld bérletének az utóbb nevezettre átruházása iránt. 31. A gazdasági szék jelentése a petrolum lámpák világításának ellátására iránt tartott árverés eredményéről. 32. U. a. az alsó Maros-parti 1. sz. falerakbérlet bérbeadása iránt tartott árverés eredményéről. 33. A iskolaszék terjesztése egy négy osztályu polgári leányiskola felállítására iránt. 34. A tanács jelentése O l á r Kazul gáji román plébános segély iránti kérvénye tárgyában. 35. U. a. az gáji román hitközség segély iránti kérvényére. 36. A tanács jelentése e: Flóra Mihály által Bathányi utca 5. sz. m alatt, Brunhuber Nandornó által Miksa utca 1. szám alatt, Barton József által szőlős utca 4. szám alatt, Holcz Ferencz által szvgetér 6. szám alatt, Böhm Lajos által péskói ut 1a szám alatt, Verboas Adám által stér 6. szám alatt, ifj. Hósig Friyes által Rakóczy utca 28 szám alatt, Molnár Imre által kassa utca 29. szám la t, Csaruyei Ferencz által Kapa utca 31. szám alatt, Tóth Mihály által Demeter utca 56b szám alatt, Schleifer Ferencz által Demeter utca 80. szám alatt, Szél Antal által Demeter utca 96a szám alatt, Friez József által kassa utca 58. szám alatt, Műböz Ferencz által Erzsébet utca 18. szám alatt, Guttman Ignác által Sarló utca 52. szám alatt, és Szlavicskó József által hárs utca 1. szám alatt épített új épület-közégsi adománystételek tárgyában. 37. U. a. f. évi július hóban elő és leirt állami adó után esedékes közegei adó elő és leírása iránt. Aradon, 1889. augusztus hó 8-án. Kiadta: H o f b a u e r L a j o s, tb. főügyész.

— Újabb fordulat Bittlshim Vilmo ügyében. A „Nemzeti Szászó” című lap-

Károly Tivadár dr. bajor herceg tartózkodási helye.

(Egy magyar fin levele Bajorországból.)

Tegernsee Bajorország legzsebb gyöngye. Elbájos regényes vidékét kívánom ismerőseim, hazafiainival közelebből megismertetni, a kiket érdekel a természetalkotta érdekes tájak leírása.

Tegernsee München közelében fekszik, honnét pár órai utazással vasuton elérhető. A mint a robusz vonat gundni kis vasútállomáshoz közel, egyszerre előttünk a Tegernsee körülrőlő hegyek láncolata közepén a kedves kis tegernseei tóval és meglepően szép panorama mely ilyenkor tarul szemlélődésünk körébe, oly vonzó, oly rokonszenvenet gerjesztő s oly mélyen, elonytésztenél vesződik emlékeztetnkbe, hogy azt feledni többé nem lehet.

A tó környéke, mely a hegyek tövében fekszik, körül van építve és zlés és osiny követelményeinek megfelelő épületekkel, melyek ilyenkor benépesíték az ide özőnlő városi szórakozók, ödlők s beteges sokaságától. Tegernsee ur nem fűrdő hely, mégis gyöngye tekintetnek, változatos kűzdők, ömészési zavarokban szenvedők ha pár hétig itt tartózkodnak s kibaszálják a kinaló kötelemes kirándulásokat, hideg fűrdők és élvezik az itteni rendkívül tiszta életet levegőt, azok gyógyulva vagy tetemesen javulva mennek baza. A tó hátterében három oldalról hegyek (melkednek, melyek balzamos illatu fenyőerdők borítanak s csak itt-ott szakad meg az erdek folytonossága érdekes sziklasportok által — aiatuk pedig rendezett utak vezetnek keresztül kaual, melyeket egy nagy elismert érdemű egyeztetés az u. yezezett „Tegernsee-er-Verrein” tart gondozás alatt. A legmérséklet inkább hűvös, mint meleg, még a legforróbb nyári napokban is tűrheto. — Levegője rendkívül tiszta, ozondus, ment minden por és fertőző anyagoktól, és a fenyvesek árnyában töltött séták a legjótékonyabb hatást és ödlőlet nyújtják. Egyes helyeken kellemes megállapodási helyek pihenők vannak, az ugynevezett Par-pluiek, honnét szebb és szebb kilátás nyílik a hegyesportokra és a völgyben ringatózó kis tóra, melynek szélékébe majd söldebe jászó színe a magasba pyuló szirtek visszafüggődéssel oly

gyönyörű látvány, mely a bámulat érzésével köti le a szemlőt, a ki mintha csak lábai gyökereztek volna be, csak nehezen képes e helyről távozni. Minél magasabbra haladunk, annál fenségesebb a benyomás s fokozott kötik le vonzerőkkel a gyönyörű tájképek figyelmünket. Kinek volt alkalm a ugynevezett Riederstein öucsat megmászni s szemlélhetette azon magas tó látványt, midőn a felette égő nap a tájat aranygarával befényesíti s midőn a reugeteg magaságban s végtelen némaságban a kihalt tájak egyetlen neszt csak zive haves lűkötése képezi s midőn ebbőlvoe az isteni látványtól észrevétlenül fűlepek gyűlnek lábai alatt s szemlélőbűt feje felett a ragyogó n. pot, az esurkek eget lábai alatt pedig az öszszgyűlt felhőkből szakadó vilamos záport: az égből állónak képzeli magát s kell hogy ha még aszista volna is, hogy átszellemülve érezze magát s fejhajtva imádja a lényt, ki mind ezt alkotó. E szép keret egyik érdekes jelensége a Rottach viasés, melynek nagy szerbősége leírhatatlan. A tótl delnyugatra a Hirschberg csucs tnik fel, melynek magassága már több időt a ruganyosabb izmok körtel, de az általa nyújtott élvezet bő körpáltat nyújt faradságunkért — az utközben szemlélhet meredélyes tátongyölgyek, sziklakatlanok festői alkotása csordultig töltik a szívet természet szépségéle. Borekesztésül megemlítem a legérdekesebb kirándulási helyet a Neureuth öucsaúra, hol a hegyek láncolatának még szebb alkotásiban gyönyörködhetnk, melyek már sokkal magasabbak, hűval fedettek, melyek közül a Vandelstein valóságos iston osodája gyanant tnik fel s az itti mutatkozó szikla óriások kielégítenek lélek emelő fenséggükkel minden képzelőlet s botlók a szívet, — leiket meglepédeéssel, hódoló bámullatt.

A dűlése elterülő hegyek közt, ezeknek legváltozatosabb alakulással által körülve né nem mezeo Tegernsee-től fekszik Kreuth fűrdő, melyet királyiánk is többször meglátogat a hol most a nápolyi király időz. Ezen gyönyörű fűrdőhely egy tündér liget, szinte egyiket képezi a Tegernseeből könnyen megérhető kirándulásoknak.

Tegernsee-től közös magas tó hegyek az ezek lábánál nyugot kis tó partján osinos kettős tornyu palotájában tartja lakhelyét Károly Tivadár dr. bajor királyi herceg, a világhírű szermorvos, a legfenségesebb alakja az embernek, e jóaság érdekében, munkás-

ságban a tudományok elsajátításában, az által az emberiségnek jóvoltán munkálkodásban utólrhethen. O csak hivatásának él s eszált van osztatlanul elfoglalva s költőcsőség igénylete nélkül illozza kiváló tehetségéle az emberiség javára, mi által már eddig a emberi nagyság legfensébb fokára emelkedett. Ö önmaga teremtette saját becsét mely fényesebb mindennél. Vagy lehet-e még nagyobb, fényesebb dicsőség, mint királyi szűletés s tudományos készletés? A történelem is alig mutatja párájt, hogy egy fényes állásu királyi herceg előtára magától a kinalókban kényelmét, helyette szakadtan munkában töltötte volna minden perozát a tudomány e sajátításáert öcupán azért, hogy azzal a szuevűd ember során segítse s ugyanazzal a történelem lez hitvatra e legnagyobb lelki nagyságot megörökítse, hogy a késő nemzedék is tanuljon róla, miként kell lenni a g g y á.

Legnagyobb ölszeretettel a szemézetet őzi a herceg, hol már bámulandó gyakorlatra tett szert, melyet élgé bizonyít ama multkori tudósítom, hogy e hó elején már az szerdek hályogoperációt végzette. A legujabban épült, mintaszertűn, az optalmologia minden követelményeinek megfelelően berendezett, nyaralónak is méltán beillő kórháza, egyi-ét képezi Tegernsee legzsebb épületeinek a betegneik száma rendszeren meghaladja a hatv nat. Fáradságtalan munkássága osadlatra méltó. Már kora reggel kezdi műtéteit s ezek befejezés után csak rövid időre törve vissza lakására, ismét visszamegy s rendszeren délután egy óráig folytonosan betegie között tartózkodik. E n m a g y a r t á r a s a l g ó j a l é v é n a hercegeinek s egyszersmind orvosnevedék nem győzőm bámúli azt a művészi ügyességét és biztos kezét, melylyel ő operál. Külföldiek is vannak s bármely nemzetiségű is gyógykezelhető általa magát. Magyarországból, kivéve Meránban, legnagyobb bámulatomra még senki sem kereste fel a herceget Tegernseeben. Ö minden évben Meránban is tölt pár hónapot, hol az embernek egész sorozó siet hosszú, hogy borzostó bejárat jóaság keze által megszabaduljon. Ez évben is ott léte alatt körülbelül 80 halogott operát e ezenkívül ezernél többre meg azok száma, kik vagy gyógykezelve lettek általa vagy töle tanácsot kértek. Az operációknál rendszeren a herceg neje is segítkezik, ki mint a

BUDAPESTI TŐZSDE.

Augusztus 8-án.

		Pénz	Arany			Pénz	Arany			Pénz	Arany
M. kir. arany. adóment. 48		101 60	101 90	Magy. orsz. bank részvény-társaság				Pest. közuti vaspálya		408	405
M. papíradék adóment. 58		94 25	94 55	Osztrák-hitelintézet		311	311 20	Pesti közuti vasp. élvélet-jegyek		110	215
M. vasúti köl. 120 frt o. é. (300 fc.) 58		145 25	146	Osztr.-magyar bank		880	885	Budapesti III. ker. takarékp.		168	110
M. v. köl. 120 frt egyes dbban		145 25	146	I. magyar iparbank		153	155 60	Országos központi		452	457
M. 1869. kel. v. á. kötv. (els.)				Pesti magy. keresk. bank		712	715	Pesti hazai első		7325	7525
adóment. 58		99 50	100	Bécsi bizt. társulat		168	17	Egyesült Budapest fővárosi takp.		452	455
M. 1873. kel. ár. v. szb. (els.)				Bécsi élet- s jár. bizt. társ.		215		Magyar ált. takarék, részvény.		88	89
adóment. 58		119	120	Első magy. általános bizt. társ.		3140	3150	Alagut		145	147
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 58		115	115 50	Fonciera pesti bizt. társ.		66 50	67	Általános waggon közös. társaság		69	72
M. kir. ryeremény-kölcsön 100 frt		138 50	139 50	Magyar-francia bizt. társ.			160	"Franklin"-társulat		198	200
50 frt drbja		138 50	139 50	Pannónia visszab. társ.		945	955	Ganz és társa vasúti, és gépgyár		826	830
Tízal. s szegedi kölcsön 48		128 50	127 50	Concordia malom		528	531	Gesohwind-féle szeszgyár		330	332
M. k. földm. kötvények 58		104 75	105 25	Első budapesti malom		1045	1050	Gyapjúm. és biz. I. magyar		246	250
"rad. 58		104 75	105	Erzsébet malom		242	244	Keresk. építlete		675	
M. k. földm. kötvények temesi 58		104 75	106	Hengermalom		595	600	Könyvnyomda, Athenaeum		444	448
"rad. 58		104 50	105 50	Luzsa malom		252	255	Pesti		1070	1100
M. k. földm. kötvények hrváth-országi 58		104		Molnárak és sütők malom		353	356	Köszénb. és téglagy. (Drasche)		221	222
M. k. földm. kötvények erdélyi 58		104 50	106	Pannónia malom		765	760	Nemzetközi waggon-kölcsön-részv. társaság		59	60
(100 fra 58)		98 50	99 50	Viktoria malom		130	132	Pesti építő-társaság			
Szőlődezmavált. kötv. (100 frt) 58		99	100 50	"Adria" m. tengeri hajó		175 50	176 50	Bimamurány-salgótarj, vasutvira.		100	101
Pest vár. kölcsöne 1870. évből 68		159 75	107	Álföld-fiumei vasút 58				Salgótarjai köszénb.		171	172
" 1871. évből 68		107	109	Bátaszék domb. zádkány v.				Schlick-féle vasúti és gépgyár		152	154
Budapest főt. 1880. kölcsona 68		100	100 25	Déli vasút 58		154 50	155 50	Schlick-féle vasúti és gépgy. II. kib.		810	820
Budapesti bankgyes. részvén. 100		100	100 50	Erdélyi vasút 58		194 50	195 50	Szűzvárosi első magyar		370	274
Magy. ált. hitelbank		281	281 50	Győr-sopron-ebenfürdő v.				Szertészhaló			
Magy. jelz. hitel. II. kib. in. elismv.				Kassa-oderbergi vasút		142	143	Sos nti kőbánya			
Magy. lez. s pénzváltóbank		99 25	99 50	Magyar galicziai vasút		180 50	161 60	Spodium- és csottliatgyár		110	120
				M. ny. v. (sz. győr-grác iv.)		157 60	158	Szallodá-részvénnytársaság		104	106
				Osztrák államasvasút 58		232 50	233	Tégla- és mészégető ujak		149	160
				Pecs-arácsi vasút 58		188	189	Törk dohanyrészvény		25	255
				Tisza vidéki vasút 58		246	248	Gőztéglagyár kőbányai		20	105 50
				Osztr. dunagőzhajózási				M. jelz. bank ny. kölcsönkötv. 4. sz.		20	105 50

Pályázati hirdetés.

A ménesi m. k. vinczellériskolánál a jövő 1889-90. tanévre több ösztöndíjas hely. jö. tisedésbe, melyre a pályázni szándékozók 50 kr.-os bélyeggel ellátott, s a Nagyméltóságú földművelésügyi m. k. Miniszteriumhoz címzett folyamodványukat f. évi szeptember hó 10-ig a m. ir. vinczellériskola igazgatóságának, Ménesen, u. p. Gyorok, nyújtás be.

- Felvételi kellek a következők:
- 1) 16-ik élet betöltött életkor.
 - 2) Ép, egészséges, és munkabíró testalkatot, és védhimlővel való beoltást igazoló orvosi bizonyítvány.
 - 3) Legalább 4 elemi osztály jó sikerrel való végzését igazoló iskolai bizonyítvány.
 - 4) Szülei vagy gyámi beleegyezés és írásbeli nyilatkozat, hogy a felvett növendék a 3 évi tanfolyam alatt a szükséges ruházattal el. end látva, és a tanfolyam bevégezése előtt az intézetet nem hagyja el.
- Megjegyeztetik, hogy a teljes ellátást nyújtó ösztöndíj csak olyanoknak adatik, kik szegénységüket hatóságai szerénységi bizonyítvánnyal igazolják. Kik ezt nem tehetik, azok felosztódni nyernekként, hogy a teljes ellátásért (t. i. élelmezés és mosásért) 75 frt, az az Hefvetőt forintot tartoznak az igazgatóság kezéhez 3 egyenlő részben, három havonkiut előre lefizetni: Lakást, fűtést, világitást a növendék díjlanul nyer, valamint tandíj sem fizetnek.
- Ménes, 1889. július 3-án. 333-1.

A m. k. vinczellériskola igazgatóságától.

Fontos vendégülököknek kávésoknak.

Miután szilvapálinka üzletemet teljes sen feladni szándékozom, e körülményne fogva ajánlom a t. cz. közönségnek igen jó minőségű

„Ó SZILVORIUMOMAT“

melyet hordóval együtt egy h ktolitertől fölfelé igen jutányos árban elárusítok. i övebb felvilágosítással szolgál,

Seidner Bernát,
-30 Brezován

Arlejtési hirdetés.

Az m. budzsi római katolikus templontornának újlag bádoggal való fődése céljából arlejtés hirdetik f. hó 18-án délután 2 óra. írásbeli zárt ajánlatok délelőtti 12-óraig fogadtatnak el. Bannépén 15 frt tétetik le. A feltételek az m. budzsi plébánia hivatalban tekinthetők meg.
M. Budzsa, 1889. aug. 7-én

Hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumak 51201-II. 1887. sz. a kelt következő körrendelete ezennel közhírré tétetik.

A vasutak mentén már több ízben fordulak ekő esetek, hogy gyermekek a sínre köveket rak-sita, vonó sorompókkal ellátott átjáróknál, tehát a pályáór őrszélétől távolabb eső helyen nagyobb méretű köveket a sínre és a védő gerendák közé szorítottak, illetve ékeltek, miáltal esetleg nagy szerencsétlenség idéztetik elő.

Miután a kiskoruk által elkövetett ilyenmő gyakori és veszélyes események (például vonatknak kövekkel való megdobálása stb.) lehetőleg megelőzendők, és ha megtörténtek, mert azok az 1878. évi V. t. cz. értelmében az életkor 12. évenek betöltéséig nem büntethetők, s miután az 1879. évi XL. t. cz. 12. § a értelmében a fentebb idézett határozomány folytán 12 évesnél fiatalabbakkal szemben az 1879. évi XL. t. cz. 111. §-a sem alkalmazható a kir. járásbíróságok által, az aságügyi, valamint a közmunka- és közlekedés-ügyi m. kir. Miniszter urakkal egyetértőleg a alább következők rendelkeztek el.

Azon szülők, rokonok, gyámok vagy felügye- lők kiknek gondjára bizott 12 évesnél fiatalabb gyermekek, a vasuti sínre követ raknak, a vasu- ti átjárók korlátait felnyitják vagy beteszik, a vasuti jelzőket megfordítva állítják a vonatokat követ dobálják s általában hasonló cselekményekkel a vasuti közlekedés biztonságát veszélyeztetik, ake- lő felügyelet elmulasztásával kihágást követnek el s az 1887. évi VIII. t. cz. 2. §-ában jelzett cél- lokra fordítandó 2 főtől 100 forintig terjedhető pénzbüntetésnek, behajthatatlanság esetén 12 órától 10 napig terjedhető elzárással fognak büntettetni a kihágások elbírálása hivatott közigazgatási fo- kozatos hatóságok által.

Figyelmeltetnek ennél fogva a szülők, gyámok gondok és felügyelők, hogy az életkor 12. évét, még be nem töltött gyermekeiket, gyámjaikat —nokjoltaitak vagy felügyeltjeiket a vasuti sze encsétlenségek okozhatásától a fentebbi büntetés erhe alatt a legszigorubb házi fegyelem gyakor- áással tartassák vissza.

A rad, 1889. július 8-án.

A városi tanács.

11038-1889

Hirdetés.

A nagyméltóságú magyar királyi mi- niszterium 29271-89 számú rendelete alapján ezennel közhírré tétetik, hogy azon esetekben, midőn egymás közvetlen közelében több mozgony (locomobil) állit- tatik fel, azok kezelésével kázánftűtők is megbizhatók, ha ez utóbbiak egy vizsgá- zott és szabályszerű képesítési bizonyít- ványval ellátott gőzgépkézeli közvetlen s folytonos felügyelete alatt állnak, ki a mozgonyok helye k zeléséért öként ért- tetőleg — teletöléséggel tartozik.

Arad, 1889. július hó 27-én

A városi tanács.

234-18

Kevés haszon, nagy forgalom.

Teljes tisztelettel értesitem nagyrabecült vevőimet és a t. közönsé- get, hogy a legújabb árucikk-ekkel dusan ellátam **kézmű-, rövid-, norinbergi-, fehérnemű-áru gyermekjáték-üzletemet.**

Leszállított árak, mesés olcsóság és a cikkek finomsága felülmulhatatlanok.

- Egy vég vászon 30 rőf. 4.50 5.50 6. - 7. - 8. frt.
- Csoda creasz és szilézai vászon 5, 6, 7, 8, 15 forintig
- Különböle vásznak rőfe 12, 14, 16, 18, 20, 25 krajczár.
- Kanavasz, oxford, zephir, 1 vég 30 rőf 5, 6, 7, 8, 9, 10 frt.
- Különböle oxford zephir 18, 20, 22, 25, 30 krajczár.
- Kartonok, legújabbak 16, 18, 20, 22, 25 kr.
- Divatos barketok 18, 20, 22, 25, 27, 30, 36 krig
- Kozakkott és szines szövetek 18, 18, 20, 25 kr.
- Creppok, begek, casmirok, loden, dupla szelés, minden színben 30, 35, 40, 50, 60, 70 kr.
- Fekete tiszterek 20, 22, 25, 30, 40, 50.
- Fekete tiszterek, kasmir és Crepp, dupla szelés 55, 65, 70, 80, 90, 1-180-ig.
- Finom órzma mosóköelmő gyermek és férfi öltönyekre 25, 30, 40, 50 kr.
- Vízilavaszok 20, 22, 25, 30 kr.
- Tűlökös 16, 18, 20, 25 kr.
- szalkendők és pohárörök 20, 22, 25, 30, 36.
- szaltéri 58 szinesek 54, 60, 1.20 1.50, 2 frt.
- szaltéri 58 és szalkendők 6 személyre 3.50 4.-, 12. személyre 6, 7, 8 frt.
- Caipke és juttéfényűk 20, 22, 25, 30, 40 kr.
- Zsakkendők fehér és szines 8 drb 40, 50, 80, 1. 3 ritig
- 28- és gyermekcipők csodás olcsó árban.
- Gyermekcipők 5.50 6.50 7.50 8.50.
- Egyernyű 90 kr. 1, 1.20 1.50, 2, 3, 4, 5 frt.
- Pfium chifon, oxford és kretoningek 90 1.-, 1.20, 1.50, 1.80 2 frt.
- Dolgozó-ingek 65, 70, 80, 90 kr.
- Férfi lábraválók vászonból 60, 70, 80, 90 kr.
- Finom női ingek 65, 75, 85, 90, 1.20 1.50
- Fehér és szines alsó-szoknyák 80, 90, 1. 1.20, 1.50.
- Mellizűk 60, 65, 70, 80, 90, 1.20, 1.50.
- Gyermekingek 80, 70, 80, 90, 1.-
- Nyakkendők 14, 18, 20, 20, 25, 30, 40, 50 kr.
- Finom női hálócsorotok 70, 80, 9. 1 - 1120 1.50
- Harisnyák női férfiak és gyermek számára 8, 10, 15, 20, 25, 30 kr.
- Gallérok 16, 18, 20 kr.
- Manchetták 25, 30, 35 kr.
- Munkás sakkák 25, 30, 40 kr.
- Gyermek és férfi nemezkalapok 1.-, 1.20 1.50, 1.80, 2 frt.
- Utazó-bőröndök (Koffer) 90, 1.20 1.50, 10-ig.
- Kézi kosarak 25, 30, 40, 60, 80, 1.-, 1.50.
- Czérent, szellem és glócekoztyúk minden színben.
- Gyermekruhá, fűk és leánykák részére.
- Szönyekek és női kűtők Mindonemű selymkendők, gyermek és női kűtők, szalagok, rücsök, virágok, gom- ezsmék, pomutok, pünze-, dohány- és szivarátörök szalag és tollkészek, kanalak, fog-, haj- és ruhakészít- uj tájpijék és szipkák, illatszerok, albumok, iskola- táskák, poharak, csemegés-tányérok, rajzartók.

Ezeken kívül felhívom a t. közönség figyelmét az annyira megkedvelt **5, 8, 10, 15, 20, 25 kros kiállítási bazáromra,** mely a legzebb és a legválasz tny tárgyakból van összeállítva. A t. közönség pártfogásáért és látogatásáért tisztelettel eszedezem.

KILÉNYI ADOLF ARAD,

16ter. arena épület. a kék golyóhoz.
Postai megrendelések pontosan teljesítetnek. Csomagolás ingyen.

12037-1889 Hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszterium 26419-89 számú magas rendelete folytán ezennel közhírré tétetik, hogy a gőzké- kezelők és kázánftűtők számára Nagy-Becskere- ken vizsgálóbizottság lett alakítva s hogy azok kérvénye, kik a vizsgát e bizottság előtt kívánják letenni a Torontalmegyei m. kir. állam építészeti hivatalhoz nyújtandók be.

Arad 1889. július hó 27-én.

A városi tanács.

Hirdetés.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint az 1890 évre esküszéki képességgel bírók névjegyek 1889 évi augusztus hó 5-től 7-ig a városház ta- nács termében közszemlére kitétetik.

Ezen határidő alatt, mindenkinek jogába áll a névjegyeket megtekinteni s az ellen vagy azért mert kimaradtak olyanok kik törvény szabta képes- séggel bírnak, vagy azért mert abba olyanok vé- tettek fel, kiknek törvényes képessége hiányzik, panaszt emelni s ezen panaszt a tekintetes (örvény- hasósági bizottság 11218-263 1889 sz. határo- zatával kirendelt folyvást együtt ülő bizottsághoz benyújtani.

Arad, 1889. július hó 25.

Satacz Gyula
kir. tanácsos póigazmester

475-1889. guzd. sz. Árverési hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város tu- lajdonához tartozó a 30 Marozivarti 1 b. számú 362-0-0-0 területű falerakó helynek 1889. évi szeptember 1-től való bérbeadása iránt folyó év augusztus hó 13-án d. e. 0 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár 0 ölenként és évenként 85 kr. Bannépén 15 frt tesendő le.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írás- beli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bannépén mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési fel- tételeket ismeri s elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnoknál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1889. évi július hó 30-én tartott üléséből.

Kiadta:
Varjassy Lajos,
aljegyző.

Hirdetés.

Az aradi senedében a város közönsége álta alapított ingyenes tanuló helyek köztli kettő tře- seibe jövén, azok kik gyermekeiket ezen helyke- re felvétetni kívánják, felhivatnak, hogy nálam fo ly ó h ó 2 0 - i g jelentkezzenek.

Arad 1889 Augusztus 2.

Salacz Gyula